

SZATHMÁRI ISTVÁN

A KERTÉSZ ÉS A CSÓK

Megy a két kertész az utcán, a Diószegin, zöld overallban, zsebre tett kézzel, megy, vonul, akárha ez valami programféle volna, ez az egész, és hát az is, az is lehet, persze, igen, mert hirtelen a Bácskai felé veszik az irányt, és már csak át kell menni a széles úton, megy a két kertész, halad, és én rájuk gondolok, az egyik csupa szőr, még az orra is olyan, a másik kerekfejű, majdnem kopasz, alacsony, tömzsi, nyitja a két kertész a Bácskai ajtaját, és belép a füstbe, meg mindenféle másba, tévé hangja, játékgép zúgása, és emberi lárma, ez az, mondja a szőrös a másiknak, ez az haver, a korszóból isszák a fröccsöt, mert így talán jobban esik, igen, bepárasodik a szemüveg, folytatja a szőrös, be-be nagyon, és kortyol újból a citromszínű borból, alumínium tálcába nyomja a csikkét, a falon ócska nyomatok lógnak, a vécében állandóan folyik a víz, a sarki asztalnál örökké ülnek, és a csapos fehér arca sohase rezdül. A Bácskai, mondja a másik, és iszik ő is megint a borból, és kifelé néz a maszatos, mocskos üvegen, a kert felé, amely fáinak most csak a koronája látszik, meg az a pár korai felhő, így reggel, hogy tétováznak fönt a halvány, sápadt kék égen, hogy utána már harsabbak, erőteljesebbek legyenek, igen, mint ők, a kertészek, a két haver, a Bácskaiban, még egy kicsit, mondja a másik, a kerekfejű, és áll a söntéshez nagyon, és látja a szemben függő repedt tükörből ő is a helyet, ahová mennek majd innen, és ahonnan jöttek is, persze, így, zöld overallban, zsebre tett kézzel, a kertet, a kertet, mely álma volt egykoron. Mert olvasott ő mindenféle dolgot gyerekkorában, hercegnők, dámák, sudár ifjak, kastélyok, sziklák meg rémületes, nyirkos barlangok, denevérek és rézbőrű férfiak, szerecsen nők, kínai selymesek a fal, a nagy fal mentén, mellett, és hosszú karavánok a sivatagban. És ő szeretett hozzájuk tenni, szerette továbbvinni, továbbpergetni ezeket, lenni minden és mindenki egyszerre, és változtatott arcot, színt és nemet ábrándjaiban, és érezte, tudta, ha akarja, minden, de minden megtörténhetik. És mesélt erről az anyjának, de ő csak döbbsent, megdöbbsent ezen, az élet más, mondta kis idő múlva a zavart szemű asszony, másmilyen, kisfiam, és remegő kezét a kötényébe dugta. Abba a köténybe, amit ő is felpróbált néha, mert azt hitte a kertész kicsiny korában, azt hitte, mindent lehet. És járta a határt a társaival, barna földeket, zöld kukoricásokat cserkésztek be örömmel, meg akácost, fenyvest, ahol tobozokat gyűjtöttek, amelyek olyan szépen égtek, pattogtak, ha tüzet raktak a tisztáson. Tábortüzet.

Egyszer vihar érte őket a túlevelű fák alatt, és akkor megfogadta, jó lesz, csakis az. És utána, ha tehetné, a természetben volt, sokszor egyedül is, nem számított ez. A szülei néha a hegyekbe vitték, vagy a kékszínű tavakhoz, de az anyja továbbra is makacsul ragaszkodott ahhoz, amit ő életnek nevezett. mert csak ez van, mondta, mondogatta remegő, reszkető kezét kötényébe dugva. Mintha e kötény nélkül nem ment volna semmi. Ez az egész. Ez az ő igazi élete. És a fiú nem mondott ellent. Nem volt miért. Mert ő már birtokolta azt, ami csak az övé, az övé lehetett. Egymás után falta a könyveket, a gyönyörű történetek fő és mellékszereplője lett, volt pálcája, kalapja, repülő köpenye, kékszemű kedvese, kalácsból épült csoda-csodaháza, itala, étele, és egyszer csak megtorpant a Varázsló kertjénél. Pontosabban elállt a lélegzete egy tünde időre, hogy utána erős szívdobogása legyen. Tudom, mert mesélte nekem a kertész, mesélte a Bácskaiban, mert azt hitte, értem ezt, igen, mindenkinél jobban, és azt hiszem, egy kicsit igaza is volt. És olvasta a Varázsló kertjét, habzsolta, tömte magába, de nem tudott betelni vele, a homloka gyöngyözött, a torka kiszáradt az örömtől, a kéjes izgalomtól, hogy van, megvan ez neki. És éjszánként mászkált a csodaszép virágok között, hempergett a hatalmas fűben, de ha kellett, erős és vad is tudott lenni, ott, az álmaiban, mert ez is benne volt, igen, amit ő boldogságnak, gyönyörnek nevezett. És elhatározta, neki is lesz kertje, virága, szolgálja, mert így kell ennek lenni. És nőtt gyorsan, és hasonlóképpen nőtt benne a vágy is, hogy meglegyen mindez. Anyját, apját már rég maga után tudta, sok helyen megfordult és kertésznek tanult. Nem olvasott már, csak azt az egy történetet hajtogatta, a *bácskai* történetét, ha úgy érezte, most muszáj. És csodák vannak. Min-

1666

dig is voltak, mesélte nekem a kertész, a kerekfejű, tömzsi, overallos kertész, zsebre dugott kézzel a Bácskaiban. A Nagyvárad téren mászkált, mikor mintegy revelációként megpillantotta a gyönyörű Orczy-kertet és vele szemben a Bácskait, ezt a füstös, kormos, italozó helyet, ezt a handabandázó, lármás, részeges világot, ahová mi is jártunk focizás után. Mert a kertész már az első pillanatban tudta, neki innen elmennie nem szabad. Pár nap múlva már a kertben dolgozott, fűvet, virágokat gondozott, etette az apró tavacska kacsáit, lehullott gallyakat szedett fel a földről, és ha az ideje engedte, hosszasan bámulta, elbámulta az eget. Ilyenkor olyan, mintha repülnék, mondta. És sokszor a Bácskaiban landolt természetesen. Megvan a kert, mondta, megvan a varázsló, és csillogott, csillogott a szeme. Én meg focizni jártam a kertbe a haverokkal. Vasárnaponként kockás plédjeiken ültek vagy feküdtek az asszonyok, barátnők, és drukkoltak nekünk. És tudtam, a kertész is ott van valahol a szolgálával, a magassal, a szőrössel a közelben és les bennünket, követ elszántan, nagy figyelemmel, és ilyenkor csak neki játszottam én, neki, vagyis érte rúgtam a gólt, cseleztem ügyesen, és ha estem, botlottam is, ez is csak neki szólt. Mert értettem én a kertészt. Nagyon. Igaza volt. És jó volt ezt tudni. Igen. És azt is, hogy a bűvös, illatos, csábos virágokra gondol akkor, amikor mi már fáradtan, csapzottan a meccstől az asszonyokhoz, barátnőkhöz megyünk, hogy csókot kapjunk tőlük, mert úgy érezzük, megérdemeltük, megérdemeltük nagyon.

